

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku E. B.
przy uczestnictwie J. S., R. S. i J. S.
o stwierdzenie nabycia spadku po F. B.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 stycznia 2010 r.,
zażalenia uczestnika postępowania J. S.
na postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 30 września 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 30 września 2009 r. odrzucił apelację uczestnika postępowania J. S. w związku z wniesieniem jej po upływie terminu przewidzianego w art. 369 § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie to zostało wydane na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie uczestnik postępowania J. S. wnosił o jego uchylenie, podnosząc naruszenie art. 73 § 2 k.p.c. i art. 384 k.p.c. W zażaleniu skarżący

kwestionuje stanowisko Sądu Okręgowego, że złożenie wniosku o uzasadnienie postanowienia co do istoty sprawy przez jednego z uczestników postępowania nieprocesowego nie wywołuje skutków prawnych wobec pozostałych uczestników i prowadzi do upływu ustanowionego terminu do wniesienia apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika postępowania J. S. została wniesiona od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 22 maja 2009 r., w którym oddalono wniosek wnioskodawczynie o stwierdzenie nabycia spadku. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego postanowienia złożyła tylko wnioskodawczynie. Postanowieniem z dnia 13 lipca 2009 r. Sąd Rejonowy odrzucił apelację J. S. w związku z tym, że uczestnik ten nie złożył wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 22 maja 2009 r., a apelację przedstawił po upływie ustawowego terminu (art. 369 § 2 k.p.c.). Następnie tenże Sąd na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił (zaskarżone zażaleniem uczestnika postępowania J. S.) postanowienie o odrzuceniu apelacji z dnia 13 lipca 2009 r. Ostatecznie Sąd Okręgowy wspomnianym na wstępie postanowieniem z dnia 30 września 2009 r. odrzucił apelację uczestnika J. S. od postanowienia z dnia 22 maja 2009 r., zawierającego oddalenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

Zasadniczą kwestią pozostaje to, czy złożenie wniosku o uzasadnienie postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku przez wnioskodawczynię powoduje ten skutek procesowy, iż otwiera się możliwość złożenia apelacji także przez uczestnika takiego postępowania, który nie składał wniosku o uzasadnienie. Niewątpliwie bowiem uczestnik J. S. złożył apelację po terminie ustawowym przewidzianym w art. 369 § 2 k.p.c.

Nietrafnie skarżący eksponuje możliwość zastosowania przepisów o współuczestnictwie procesowym (w tym – także przepisu art. 73 § 1 k.p.c.) w postępowaniu nieprocesowym. Taką możliwość wyklucza się w literaturze i orzecznictwie. Stanowisko takie trafnie motywuje się już samą konstrukcją postępowania procesowego, a zwłaszcza – jego regułą dwustronności. W postępowaniu nieprocesowym inaczej skonstruowany został także przedmiot tego postępowania i przyjęto w nim inne konsekwencje prawno-procesowe merytorycznego rozstrzygnięcia. Warto też zauważyć, że w przepisach art. 72-74 k.p.c. mówi się wprost o „współuczestnictwie w sporze” i współuczestnikach sporu, co usprawiedliwia dodatkowo

wniosek o usytuowaniu tej instytucji procesowej jedynie w jednej w dwóch postaci postępowania rozpoznawczego, tj. w postępowaniu procesowym.

De lege lata bezpodstawne byłoby konstruowanie w postępowaniu nieprocesowym – jak sugeruje skarżący – jakiejś ogólniejszej formuły współuczestnictwa przy eksponowaniu tego, iż „rozstrzygnięcie wywoływać będzie niepodzielne skutki prawne w sferze stron (...) sprawy cywilnej (s. 2 zażalenia). Czym innym jest natomiast sytuacja, w której przepisy k.p.c. odsyłają jedynie do odpowiedniego stosowania przepisów o współuczestnictwie (np. art. 56 § 1 k.p.c., art. 198 § 4 k.p.c.). Także takich przepisów brak w księdze drugiej k.p.c. poświęconej postępowaniu nieprocesowemu.

Możliwość przyjęcia współuczestnictwa w postępowaniu cywilnym nie sposób uzasadniać też tym, że w praktyce dopuszcza się ustanowienie jednego z uczestników postępowania procesowego pełnomocnikiem innego uczestnika tego postępowania (por. art. 87 § 1 k.p.c.).

Zakładając trafnie brak zastosowania w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku przepisów o współuczestnictwie i przy ustaleniu tego, że apelacja skarżącego wniesiona została jednak po terminie (art. 369 § 2 k.p.c.), Sąd drugiej instancji miał usprawiedliwione podstawy, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego wyrażonym w postanowieniu z dnia 13 lipca 2009 r., ostatecznie odrzucić wniesioną apelację.